

Oslo, 08.09.2021

Til stede:

Fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD): Arild Kormeseth*, Charlotte Herje* og Baard Krag

Fra Helsedirektoratet (Hdir): Lars Rønningen

Fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BUFdir): Solveig Valseth

Fra Arbeids- og sosialdepartementet (ASD): Jan Oddum

Fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD): Liv Klyve

Fra Klima- og miljødepartementet (KLD): Solfrid Foss

Fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ): Lars-Hugo Andersen

Fra Landbruks- og matdepartementet (LMD): Camilla Langedal

Fra Kulturdepartementet (KUD): Håvard Bjerke

Fra Utdanningsdirektoratet (Udir): Knut Vikne

Fra Digitaliseringsdirektoratet (Digdir): Tone Hagberg Olsen

Fra Fylkesmannen i Agder: Sølvi Mogseth

Fra Kartverket: Knut Holter

Fra Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV): Pål Eivind Aamodt

Fra Miljødirektoratet (Mdir): Rita Vigdis Hansen

Fra KS: Rune Bye*, Marie Elise Axelsen*, Nina Nilsen (Trondheim kommune), Merete S Silseth og Rut R. A. Hauknes (Vestfold og Telemark fylkeskommune), Eivind Glemmestad (Rælingen kommune) og Martin Fjordholm (under sak 1).

Fra Brønnøysundregistrene (Brreg): Arnt Kristiansen

Fra Riksrevisjonen: Vigdis Hov

Fra Fagforbundet: Sidsel Schade

Fra Statistisk sentralbyrå (SSB): Anna Rømo*, Ann-Kristin Brændvang, Lasse Sandberg*, Irene Arnesen*, Arne Jensen, Dag Abrahamsen*, Linda Allertsen, Unni Grebstad, Gunnar Claus, Solveig Stølan, Bjarne Tautra Hoen, Øyvind Isachsen Berntsen, Tone Dyrhaug, Anne Brit Thorud, Else Bredeli, Kari Kraakenes, Svein Homstvedt, Ingeborg Hauge, Peder Gjølstad Røhnebæk, Gisle Berge, Geir Martin Pilskog, Christina Lyle, Emmie Stolpe Foss, Per Torstein Tuhus, Daniel Instebo, Line Gjermshusengen, Øyvind Bolsgård, Andreas Østhus, Kjartan Steffensen, Trine Westvold (under sak 3), Christopher O. Hansen* og Kari Solaas Paulsen*.

Fra Oslo Economics: Christopher Bugge og fra Fürst og Høverstad: Roland Fürst (innledere til sak 1)

* personen var i fysisk møterom i SSBs lokaler i Oslo

Sak 1 Arbeidsgruppene rapporter (dokument 1_1 i innkallingen)

Mulige oppdelinger av KOSTRA-funksjon 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende

Møtet ble innledet med en presentasjon av en foreløpig rapport utarbeidet på oppdrag fra KS, om mulige oppdelinger av KOSTRA-funksjon 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende. Rapporten ble presentert av konsulentene Bugge fra Oslo Economics og Fürst fra Fürst og Høverstad. Rapporten slår fast at funksjon 254 er en svært omfangsrik og heterogen funksjon som dekker et bredt spekter av aktiviteter/tjenester til en rekke brukergrupper. Aktivitetene/tjenestene som føres på funksjon 254 er per i dag så store og fragmenterte at regnskapsdata har begrenset verdi som styringsinformasjon. Det har derfor lenge vært pekt på at en splitting eller nyansering av funksjonen vil gi et bedre og mer meningsfullt bilde av kommunenes ressursbruk og tjenestetilbud innen helse- og omsorgstjenester. Konsulentene har på den bakgrunn vurdert ulike alternative modeller for oppsplitting av funksjonen, blant annet basert på tidligere forsøk på oppdelinger og dessuten innhentet erfaringer og innspill fra et utvalg kommuner. De ulike alternativene er forsøkt kategorisert etter målgrupper, tjenester, boligtyper og kombinasjoner av disse – og disse fire modellene er igjen vurdert ut fra styringshensyn, gjennomførbarhet, administrative hensyn og hensyn til fleksibilitet over tid. Basert på dette er seks ulike modeller skissert, der to av disse er vurdert å gi god styringsinformasjon, samtidig som de er enklere å innføre enn modellene der man skiller mellom målgrupper. Hvilken oppdeling som eventuelt bør gjennomføres vil avhenge av ambisjonsnivået i en nasjonal kontekst, hvordan det vil møte kommunenes behov for styringsinformasjon, og hvordan man vekter ulike hensyn, blant annet i form av kommunenes rapporteringsbyrde og hvor god kvalitet det blir på de nye dataene. Det anbefales å gjennomføre en pilot, samtidig som at man bør jobbe for å få mer informasjon om ulike målgrupper i IPLOS.

Bye (KS) tilføyde at rapporten gjøres tilgjengelig ganske snart¹.

I forlengelsen av den nevnte presentasjonen informerte Abrahamsen fra SSBs seksjon for helse-, omsorg- og sosialstatistikk om Hjemmetjenestekartleggingen 2021, der han også ga noen innspill til rapporten på oppdrag fra KS. Hjemmetjenestekartleggingen vil kvalitetssikre blant annet Enhetsregisteret i Brønnøysund, og sikre mer informasjon om tjenestetyper og målgrupper. Mot slutten av året vil resultatene tilknyttet botilbud bli publisert i en egen rapport fra SSB. Med hensyn til KS-rapporten pekte Abrahamsen på at det er forskjell på det teoretiske mulighetsrommet kontra det faktiske, og fremhevet blant annet at kommunene har mange ulike lokale varianter av interne regnskapskontoplaner basert på hvordan de har organisert hjemmetjenestene. Det reiser flere dilemmaer, som for eksempel hvilke muligheter kommuner med integrerte tjenester har til å skille mellom tjenestetyper og målgrupper; om slike kommuner bør pålegges å estimere en utgiftsfordeling mellom tjenestetyper og målgrupper, eller om dette eventuelt kan gjøres sentralt ved hjelp av brukertall og årsverkstall; om man burde kategorisere brukerne etter «diagnose» i IPLOS; og burde man ta debatten om KOSTRA skal omfatte samtlige kommuner, eller på begrensede områder bare de kommuner som har tall lett tilgjengelig («frivillig» rapportering).

Etter innleggene påpekte Bye at det nå er på tide med forrang i denne saken, som har vært diskutert lenge i Samordningsrådet. Bye fikk tilslutning fra Kormeseth og Glemmestad. Kormeseth konkluderte med at en mindre ekspertgruppe skal iverksette arbeidet med å finne fram til en omforent oppdeling av

¹ Rapporten er publisert 24. september, og kan leses på: <https://www.ks.no/fagomrader/forskning-og-utvikling-fou/forskning-og-utvikling/bedre-oversikt-fra-kostra-ved-splitting-av-funksjon-for-omsorg-i-hjemmet/>

kontoplanen. Gruppen påbegynner arbeidet i september/oktober og jobber intensivt med saken. Konklusjonene presenteres i arbeidsgrupperapportene 2022.

Videre gjennomgang av andre innmeldte endringsforslag til kontoplanen

Herje (KMD) bemerket på generelt grunnlag at det er vanskelig for regnskapsgruppen å ta stilling til noen av arbeidsgruppenes forslag, både fordi de er uklart formulert og svakt begrunnet. Blant annet etterlyste hun bedre informasjon om ulempene med dagens kontoplan, gjennomførbarheten av endringene hos SSB og ute hos kommunene, samt hvordan disse endringene vil føre til bedre styringsinformasjon (nøkkeltall). Thorud (SSB) foreslo at arbeidsgruppenes mandat burde angi en mer nøyaktig utforming av endringsforslag fra arbeidsgruppene. Paulsen (SSB) mente at man i stedet kunne løse det ved at arbeidsgruppene fikk en sjekkliste med tre til fire punkter som endringsforslagene må tilfredsstille. Kormeseth uttrykte støtte til Paulsens forslag.

Arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid og rusarbeid og Arbeidsgruppen for helse- og omsorgstjenester foreslår å flytte utgifter og inntekter knyttet til rusomsorgsinstitusjoner fra funksjon 243 Tilbud til personer med rusproblemer til funksjon 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon, blant annet for å komme på linje med lovverk, ansvarlig departement og føringsmåten i IPLOS. Regnskapsgruppen støttet imidlertid ikke forslaget, og begrunnet det med at funksjon 253 inneholder for mange aktiviteter til at funksjonen kan gi grunnlag for relevante nøkkeltall. Saken må også ses i sammenheng med hva som blir det gjenværende innholdet i funksjon 243.

Abrahamsen påpekte at det i notatet vedlagt saken som følge av en utdatert funksjon 243 var påvist store svakheter i regnskaps- og brukertall også i nåværende funksjon 253, og argumenterte for at en slik flytting derfor ville gjøre det lettere å lage bedre nøkkeltall. KS uttrykte at de ikke hadde noe imot flytting, men at rusomsorgsinstitusjonene i så fall burde over på en helt ny funksjon.

Oddum (ASD) trakk dessuten fram at en overføring av rusinstitusjoner fra funksjon 243 til funksjon 253, samt en kartlegging av hvilke andre kostnader knyttet til rusbehandling som føres på funksjon 243 i forbindelse med en helhetlig gjennomgang av funksjonen, kan føre til at det som blir værende igjen på funksjon 243 er så lite at funksjonen kan opphøre. Dette må gjennomgås nærmere.

Etter gjennomgangen ble det avklart at Regnskapsgruppen kan ta saken til ny behandling i høst, basert på et ytterligere bearbeidet saksgrunnlag. Arbeidsgruppeleder tar kontakt med Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet med sikte på at arbeidsgruppen skal fremme et nytt forslag til regnskapsgruppen.

Videre gjennomgikk Herje behandlingen av øvrige foreslåtte endringer til kontoplanen som ikke fikk regnskapsgruppens tilslutning².

- **Oppdeling av funksjon 529**
 - Ble ansett som ikke hensiktsmessig.
- **Oppdeling av funksjon 561**
 - Ble lagt fram uten foreslått veiledningstekst til de splittede funksjonene eller nye KOSTRA-nøkkeltall knyttet til splittingen av funksjonene. Regnskapsgruppen ba om ytterligere utdypning.
- **Oppdeling av funksjon 570**

² Forslagene og begrunnelser er omtalt i Referat fra møte i KOSTRA regnskapsgruppe 31. august 2021 på <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/kostra/regnskapsrapporteringen-i-kostra/regnskapsgruppe/id412917/>. (lenke lagt til i v2 av referatet).

- Ble lagt fram uten forslag til veiledningstekst til de splittede funksjonene eller nye KOSTRA-nøkkeltall knyttet til splittingen av funksjonene. Regnskapsgruppen ba om ytterligere omtale.
- **Føring av inntekter og utgifter til drift, vedlikehold og investeringer i skolelokaler og internatbygninger på funksjon 554 og i stedet for funksjon 510**
 - Ble ikke tatt til følge. Regnskapsgruppen ber arbeidsgruppen vurdere om bygningene gjennomgående er fysisk adskilte fra øvrige bygninger for videregående skoler, slik at det alternativt kan vurderes å opprette en egen byggfunksjon for fagskoler.

Introduksjonsordningen

Under den videre gjennomgangen av toppnotatet nevnte Kormeseth behovet for å vurdere nærmere hvordan arbeidet med introduksjonsordningen i KOSTRA bør organiseres, og også behovet for å fortsette arbeidet med å prioritere og videreutvikle spørsmålene til nytt KOSTRA-skjema fortsetter høsten 2021 med tanke på rapportering for 2022.

Øvrige merknader om arbeidsgrupperapportene m.m.

Nilsen (Trondheim kommune/KS) stilte spørsmål til om indikatoren *Eiendomsskatt for bolig på 120 m²* er den mest treffsikre med tanke på at det er den som trekkes fram i rangeringer i media med videre. Det er blant annet utfordringer knyttet til beregningen av tallet, og i store kommuner er det lav andel av boligmassen som er av denne typen. Bredeli (SSB) sier at det er kjente betenkeligheter til nevnte indikator, og at den er ment til å være en indikasjon på eiendomsskattetrykket i kommunen. Bredeli ber Nilsen dele med arbeidsgruppa de innspill Nilsen har fått.

Bye nevnte dessuten at det er noe forvirring ute hos kommunene på grunn av den oppdaterte kommunegrupperingen brukt i KOSTRA- fra og med 2020. SSB følger opp spørsmålet internt.

Sak 2 Mandater

- Samordningsrådets mandat; Endring kun knyttet til at rådet har fått et nytt medlem i Digitaliseringsdirektoratet.
- Med bakgrunn i det store fokuset på helse-, omsorgs- og sosialtjenester på møtet etterlyste Foss (KLD) en vurdering av format og innhold på møter for Samordningsrådet. Hun pekte dessuten på forbedringsmuligheter i toppnotatets struktur. Framfor en saksinndeling etterlyste hun i stedet en arbeidsgruppevis inndeling i dokumentet. SSB vil vurdere saken i samarbeid med KMD.
- Arbeidsgruppenes mandat; Blir endret med to mindre språklige justeringer, samt at det blir tilføyd et punkt om FNs bærekraftsmål. Foss støttet at arbeidsgruppene bør ivareta bærekraftsmålene, , og arbeidet med eventuelle nye målepunkter bør kobles til arbeidet med statistikkutvikling. Det er viktig å først kartlegge hvilke bærekraftsmål eksisterende KOSTRA-rapportering er relevant for. Utover det var det ikke andre merknader.

Sak 3 Ny statistikklov § 7 og konfidensialitet i praksis

Brændvang (SSB) informerte om hvordan ny statistikklov har gitt endringer i reglene mht. konfidensialitet, som igjen har påvirket hva SSB må undertrykke ved formidling bl.a. i KOSTRA. Den gamle lovens paragraf 2-6 åpnet for en subjektiv vurdering av «hensiktsmessighet» og «til skade» - og der SSBs interne konfidensialitetsutvalg behandlet saker om unntak. Den nye loven fra 2020, paragraf 7, har ikke samme fleksibilitet, og der hovedregelen er at «offisiell statistikk skal formidles slik at det

ikke er mulig, verken direkte eller indirekte, å identifisere en statistisk enhet og dermed avsløre enkeltopplysninger». Dette har medført klager fra eksterne aktører, blant andre Kommunal Rapport, som mener de dermed mister tilgang til opplysninger om sentrale måltall i kommunesektoren.

Det er gitt tre unntaksbestemmelser i den nye statistikkloven. For det første kan det gjøres unntak dersom den statistiske enheten er en offentlig myndighet. For det andre kan det gjøres unntak dersom den statistiske enheten har samtykket eller dersom opplysningene ligger åpent tilgjengelig. Reglene rammer derfor ikke kommunale etater, mens det bli langt mer problematisk på områder der kommunene kjøper tjenester fra private aktører, og der det i praksis ikke er mulig å innhente samtykke fra flere tusen enheter – slik situasjonen er for barnehagetjenesten. Dersom opplysningene er åpent tilgjengelige, må det dokumenteres.

I samarbeid med SSBs jurister og metodestatistikere jobbes det for å finne løsninger på disse utfordringene, for eksempel kan man trolig unngå muligheter for indirekte identifisering på kommunenivå ved å legge opp til et høyere aggregeringsnivå, og liknende.

Statistikk som er publisert etter gammel statistikklov berøres ikke av kravene i ny statistikklov, og statistikk publisert før 01.01.21 må ikke endres/slettes.

Det var ingen kommentarer til innlegget.

Sak 4 Eventuelt

Det var ingen saker til eventuelt.